

Skilsmässa - Bulgarien

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

- 1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?
- 2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?
- 3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller
 - 3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),
 - 3.2 fördelningen av makarnas egendom,
 - 3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,
 - 3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?
- 4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?
- 5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?
- 6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?
- 7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?
- 8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?
- 9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?
- 10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?
- 11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?
- 12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?
- 13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?
- 14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?
- 15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?
- 16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

1 Vilka krav måste vara uppfyllda för att makarna ska kunna få en dom på äktenskapsskillnad?

I bulgarisk lag finns följande sätt att avsluta ett äktenskap genom äktenskapsskillnad:

- Äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke (artiklarna 50–51 i familjerättslagen (*Semeen kodeks*)).
- Äktenskapsskillnad på grundval av djup och varaktig söndring i äktenskapet (artikel 49 i familjerättslagen).

- Äktenskapsskillnad på grundval av djup och varaktig söndring i äktenskapet som ingen av makarna anses bära skulden till. I detta fall ska en överenskommelse mellan makarna lämnas in (artikel 49.4 i familjerättslagen).

Vid äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke gör makarna en gemensam ansökan till distriktsdomstolen (*rajonen sad*) och lämnar in en överenskommelse enligt artikel 50 i familjerättslagen. I överenskommelsen ska makarna besluta om eventuella barns hemvist, föräldransvar, umgängesrätt med och underhåll till barnen, fördelning av egendom, användning av familjehemmet, underhåll mellan makarna samt familjens efternamn. Överenskommelsen måste godkännas av domstolen, som före godkännandet ska kontrollera om hänsyn har tagits till barnens bästa. Om domstolen anser att överenskommelsen har brister eller att tillräcklig hänsyn inte har tagits till barnens bästa ger den makarna tid att åtgärda bristerna. Om bristerna inte åtgärdas inom den fastställda tidsfristen avvisar domstolen ansökan om äktenskapsskillnad.

När det gäller äktenskapsskillnad på grund av djup och varaktig söndring i äktenskapet lämnas ansökan in av en av makarna. Ansökan behandlas av den distriktsdomstol (*rajonen sad*) som är behörig där svaranden har sin hemvist. Domstolen fastställer på eget initiativ vem av makarna som ska anses bära skulden till söndringen och fattar också beslut gällande föräldransvar, umgänge med och underhåll till de barn som fötts inom äktenskapet, fördelning av egendom, användning av familjehemmet, underhåll mellan makarna samt användning av mannens efternamn. Detta gäller dock endast om makarna inte själva har upprättat ett äktenskapsavtal som reglerar ovanstående frågor i händelse av äktenskapsskillnad.

När det gäller äktenskapsskillnad på grundval av djup och varaktig söndring i äktenskapet som ingen av makarna anses bära skulden till kan makarna meddela att de har nått en överenskommelse om föräldransvar, umgänge med och underhåll till de barn som fötts inom äktenskapet, fördelning av egendom, användning av familjehemmet, underhåll mellan makarna samt användning av mannens efternamn. Domstolen fattar i detta fall ett beslut om vem av makarna som kan anses bära skulden till söndringen endast om en part eller båda parter i fallet begär detta. Domstolen måste emellertid fastställa att det finns grund för äktenskapsskillnad, dvs. djup och varaktig söndring.

2 På vilka grunder kan man få äktenskapsskillnad?

För äktenskapsskillnad med båda makarnas samtycke gäller följande:

För att äktenskapsskillnaden ska beviljas måste makarna avlägga en högtidlig förklaring om att de båda samtycker till att avsluta äktenskapet. Domstolen undersöker i detta fall inte makarnas skäl till att avsluta äktenskapet.

För äktenskapsskillnad utan båda makars samtycke gäller följande:

Grunden för att bevilja äktenskapsskillnad är att det föreligger djup och varaktig söndring i äktenskapet. Det finns ingen rättslig definition av "djup och varaktig söndring i äktenskapet". Enligt Bulgariens högsta domstols (*Varhoven kasatsionen sad*) doktrin och rättspraxis föreligger djup och varaktig söndring i ett äktenskap då den äktenskapliga relationen endast kvarstår formellt men är helt innehållslös enligt allmän moral och lag. Djup och varaktig söndring är ett objektiva tillstånd som ska fastställas från fall till fall. Alla sorters bevis, inbegripet muntliga sådana, är tillåtna. I lagen finns inga absoluta kriterier för djup och varaktig söndring. Enligt rättspraxis accepteras bl.a. följande som bevis för söndringen: äktenskapsbrott, långvarig de facto separation, missbruk av alkohol eller narkotika, fysisk eller psykisk misshandel samt långvarigt försummande av familjen. Enligt den nya familjerättslagen behöver domstolen inte längre på eget initiativ besluta om vem av parterna som bär skulden till söndringen i äktenskapet, utom i fall då en av parterna eller båda parter uttryckligen har begärt ett sådant utlåtande. Om makarna inte har gjort en egen överenskommelse är skuldfrågan emellertid avgörande vid domstolens beslut gällande föräldransvar, umgänge med och underhåll till barn samt användning av familjehemmet.

3 Vilka rättsliga konsekvenser får en äktenskapsskillnad när det gäller

3.1 makarnas personliga förhållanden (t.ex. i fråga om efternamn),

Efter äktenskapsskillnaden kan domstolen besluta att en av makarna ska återuppta det efternamn denne använde före giftermålet.

3.2 fördelningen av makarnas egendom,

Den nya familjerättslagen omfattar ett antal olika äktenskapliga egendomsordningar: ordinarie äktenskaplig egendomsordning, separat egendomsordning och kontraktsmässig egendomsordning.

1. Ordinarie äktenskaplig egendomsordning: Detta innebär att alla tillgångar, inbegripet kontanta medel, som förvärvats under äktenskapet är gemensamma. Tillgångarna ägs gemensamt av makarna, oavsett under vems namn de förvärvades, om båda makarna kan anses ha bidragit till förvärvet. En makes bidrag kan utgöras av pengar, arbete, omvårdnad av barnen och hushållsarbete. En tillgång antas ha förvärvats med båda makarnas bidrag såvida det inte kan bevisas att så inte är fallet.

Tillgångar som makarna förvärvat före äktenskapet samt arv och gåvor som en make mottagit under äktenskapet är personlig egendom. Lös egendom som en make förvärvat under äktenskapet för personligt bruk eller för utövande av sitt yrke räknas till den personliga egendomen.

Efter äktenskapsskillnaden omvandlas den äktenskapliga egendomen till vanlig egendom.

2. Separat egendomsordning:

Den egendom som var och en av makarna förvärvat under äktenskapet ägs personligen av den make som förvärvat den. Om en eller båda makar ansöker om äktenskapsskillnad har var och en av makarna emellertid rätt att erhålla en del av värdet för den egendom den andra maken har förvärvat under äktenskapet, om den sökande har bidragit till förvärvet genom arbete, egna ekonomiska medel, omvårdnad av barn, hushållsarbete eller annat. Makarna delar ansvaret för att tillgodose familjens behov och för de skyldigheter som de påtagit sig för att tillgodose familjens dagliga behov.

3. Kontraktsmässig egendomsordning:

Enligt den nya familjerättslagen kan makarna upprätta ett äktenskapsavtal. Detta är en ny möjlighet i bulgarisk lag. Makarna kan upprätta avtalet antingen före eller under äktenskapet. I avtalet fastställs hur parternas egendom ska fördelas, t.ex. parternas rätt till egendom som förvärvats under äktenskapet och till egendom som de ägde före äktenskapet, hur egendom – inbegripet familjens hem – ska förvaltas och avyttras, fördelningen av utgifter och skyldigheter, vad som ska hända med egendomen vid en äktenskapsskillnad, makarnas underhåll under äktenskapet och i händelse av äktenskapsskillnad samt underhåll till eventuella barn i äktenskapet. Det är inte tillåtet att inkludera en klausul om att egendom som förvärvats av en av parterna före äktenskapet ska omvandlas till makarnas gemensamma egendom. Äktenskapsavtalet får inte heller innehålla bestämmelser för en situation då en make ligger inför döden, utom när det gäller makarnas andel i den gemensamma egendomen i händelse av upplösning av äktenskapet. Den ordinarie äktenskapliga egendomsordningen tillämpas för all egendom som inte omfattas av äktenskapsavtalet.

Oavsett vilken egendomsordning som makarna väljer finns allmänna bestämmelser gällande försäljning av familjehemmet i fall då detta är en av makarnas personliga egendom. Försäljning kan endast genomföras med den andra makens samtycke, såvida inte paret även har ett annat hem som antingen är gemensam egendom eller en av makarnas personliga egendom. Om samtycke inte erhålls kan distriktsdomaren godkänna försäljningen, om det kan fastställas att detta inte är till skada för underåriga barn eller för familjen. Om äktenskapsskillnad beviljas och familjehemmet inte kan användas separat av de två makarna beslutar domstolen att en av makarna ska ha rätten av använda hemmet, om denne har begärt detta och är i behov av bostad. Om det finns underåriga barn i äktenskapet fattar domstolen på eget initiativ ett beslut om vem som ska använda familjehemmet. Den kan besluta att den make som har beviljats föräldraansvaret får tillgång till hemmet så länge som han/hon har föräldraansvaret.

Efter äktenskapsskillnaden är de f.d. makarna inte längre varandras arvtagare och de har inte längre rätt till några förmåner enligt överenskommelser som gäller om en av makarna ligger för döden. Efter äktenskapsskillnaden kan särskilt värdefull egendom som getts som gåva under äktenskapet av en make eller en nära släkting till den andra maken återtas, utom när detta kan anses gå emot allmän moral. En ansökan om att återta en gåva kan lämnas in upp till ett år efter det datum då äktenskapsskillnaden träder i kraft.

Den ordinarie äktenskapliga egendomsordningen gäller om de personer som ingår äktenskap inte själv väljer en egendomsordning, och om de är underåriga eller har begränsad rättslig handlingsförmåga. Den egendomsordning som ska tillämpas förs in i ett register över makars förmögenhetsförhållanden. Egendomsordningen kan ändras under äktenskapet. Ändringen förs in i registret för civiläktenskap och registret över makarnas förmögenhetsförhållanden. Äktenskapsavtal och den valda egendomsordningen registreras i ett centralt elektroniskt register hos folkbokföringsmyndigheten som är offentligt. Om en egendomsordning inte har registrerats tillämpas reglerna för den ordinarie äktenskapliga egendomsordningen vid transaktioner mellan en av makarna eller båda makarna och en tredje part.

3.3 makarnas gemensamma, underåriga barn,

Den rättsliga termen i bulgarisk lag är "utövande av föräldraansvar".

I sitt beslut om äktenskapsskillnad måste domstolen också fatta beslut gällande utövande av föräldraansvar, umgänge med och underhåll till barnen i äktenskapet samt användningen av familjehemmet. Domstolen tar hänsyn till barnens bästa vid sitt beslut. Den fastställer vem av makarna som ska utöva föräldraansvar, hur detta ska gå till, umgänget mellan barnen och föräldrarna samt underhåll till barnen. När den beslutar vem av föräldrarna som ska tilldömas föräldraansvar tar domstolen hänsyn till alla omständigheter som påverkar barnens intressen. Den hör föräldrarna och även barnen om de är över 10 år.

3.4 underhållsskyldighet mot den andra maken?

Enligt artikel 83 i familjerättslagen kan bara en make som inte anses bära skulden till äktenskapsskillnaden beviljas underhåll. Underhåll kan betalas i högst tre år efter äktenskapsskillnaden, såvida parterna inte har kommit överens om en längre period. Domstolen kan förlänga dessa tidsperioder om underhållsmottagaren befinner sig i en särskilt svår situation och den andra maken har möjlighet att betala underhåll utan särskilda svårigheter. En f.d. makes rätt till underhåll upphör om denne gifter om sig. I praktiken är det ytterst ovanligt att f.d. makar beviljas underhåll eller beordras att betala underhåll.

4 Vad är den praktiska innebörden av hemskillnad?

Begreppet hemskillnad finns inte i befintlig bulgarisk lagstiftning.

Enligt rättspraxis innebär en de factoseparation endast att makarna varken bor ihop eller delar hushåll. En separation har emellertid inte samma rättsliga konsekvenser som en hemskillnad.

5 Vilka krav måste vara uppfyllda för att erhålla hemskillnad?

Se fråga 4.

6 Vad får en hemskillnad för rättsliga följder?

Se fråga 4.

7 Vad är den praktiska innebörden av annullering av äktenskap?

Annullering är ett av de sätt som ett äktenskap kan upplösas på enligt bulgarisk lag. Ett annullerat äktenskap har samma rättsliga konsekvenser som ett giltigt äktenskap fram till att äktenskapet upplöses. En annullering kan bara beviljas av domstol, och äktenskapet anses inte ogiltigt förrän domstolen har utfärdat sitt beslut.

8 Vilka krav måste vara uppfyllda för att ett äktenskap ska annulleras?

För att ett äktenskap ska kunna annulleras måste en av makarna

- ha varit under 18 år då äktenskapet ingicks,
- fortfarande vara gift med en annan person,
- ha förklarats rättsligt oförmögen eller lida av en psykisk sjukdom eller ett mentalt funktionshinder som utgör grund för att denne ska förklaras rättsligt oförmögen,
- lida av en sjukdom som är ett allvarligt hot mot barnens eller den andra makens liv eller hälsa, om inte sjukdomen endast är ett hot mot den andra maken och denne är medveten om det,
- är besläktad med den andra maken i rakt upp- eller nedstigande led,
- är den andra makens syskon, syskonbarn eller släkting på sidolinjen intill fjärde led, inbegripet den andra maken,
- är den andra makens adoptivförälder eller adoptivbarn,
- har tvingats ingå äktenskap under allvarligt hot mot sitt eget liv, sin hälsa eller heder, eller sin familjs liv, hälsa eller heder.

9 Vad blir den rättsliga följden av att äktenskapet annulleras?

Beroende av på vilka grunder annullering begärs kan en ansökan eventuellt inges av den make som påverkas av dessa grunder. Ansökan kan också lämnas in av åklagaren, maken från det första äktenskapet eller av åklagaren och maken tillsammans. Artikel 97 i familjerättslagen innehåller en uttrycklig och fullständig förteckning över de personer som har rätt att ansöka om annullering och tidsfristerna för ansökan.

Konsekvenserna av en annullering är desamma som vid äktenskapsskillnad när det gäller makarnas personliga relationer, deras egendomsförhållande samt relationerna mellan makarna och deras barn. Vid en annullering behandlas en make som ingått äktenskapet i ond tro på samma sätt som en make som anses bära skulden vid en äktenskapsskillnad. Barn som avlas eller föds i ett annullerat äktenskap behandlas som om de fötts i ett giltigt äktenskap, och moderns make antas vara far till parets gemensamma barn.

10 Kan man lösa frågor som har med äktenskapsskillnaden att göra på annat sätt än genom att väcka talan i domstol?

Det enda sättet att avsluta ett äktenskap genom äktenskapsskillnad är att lämna in en framställning eller ansökan till domstol.

Om parterna väljer att inleda ett medlingsförfarande avbryts domstolsförfarandet.

11 I vilken domstol ansöker man om äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap? Vilka formaliteter måste följas och vilka handlingar bör bifogas ansökan?

Distriktsdomstolarna (*rajonen sad*) är i egenskap av förstainstansrätt vanligtvis behöriga att besluta om ansökningar om äktenskapsskillnad där skuldfrågan spelar in samt om annullering. Dessa domstolar hanterar också ansökningar om äktenskapsskillnad med båda makars samtycke. Ansökningar ska inges vid den domstol som är behörig där svaranden har sin hemvist. Domstolen är inte skyldig att kontrollera sin behörighet på eget initiativ, men den måste överlämna målet till den behöriga domstolen om svaranden motsätter sig ansökan inom den fastställda tidsfristen.

En tredskodom är inte möjlig i äktenskapsmål.

12 Kan man få rättshjälp för att täcka kostnaderna i målet?

Parterna i målet kan få rättshjälp på samma villkor som gäller vid andra sorters förfaranden. Reglerna för rättshjälp återfinns i rättshjälpsakten (*Zakon za pravnata pomosjt*).

13 Kan en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap överklagas?

Ett beslut om äktenskapsskillnad med båda makars samtycke kan inte överklagas.

Efter att en part har delgivits ett beslut gällande annullering eller äktenskapsskillnad har denne två veckor på sig att överklaga vid regiondomstolen. Ett beslut om äktenskapsskillnad träder i kraft även om en överklagan har lämnats in.

14 Hur ska man göra för att få en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som meddelats i en annan medlemsstat erkänd i [medlemsstat]?

Rådets förordning (EG) nr 2201/2003, såsom denna tillämpas genom artikel 621 i civilprocesslagen (*Grazhdanski protsesualen kodeks*), gäller i detta fall. Behörig domstol är regiondomstolen där motparten har sin permanenta adress. Om motparten inte har en permanent adress i Bulgarien är i stället domstolen där den berörda parten har sin hemvist behörig. Om den berörda parten inte har hemvist i Bulgarien är det Sofias stadsdomstol som är behörig (*Sofijski gradski sad*).

15 Till vilken domstol ska man vända sig för att begära omprövning av ett beslut att i [medlemsstat] erkänna en dom på äktenskapsskillnad, hemskillnad eller annullering av äktenskap som har meddelats i en annan medlemsstat? Hur handläggs sådana mål?

Rådets förordning (EG) nr 2201/2003, såsom denna tillämpas genom artiklarna 622 och 623 i civilprocesslagen, gäller i detta fall.

Den part som motsätter sig ett erkännande kan överklaga beslutet om erkännande eller, i tillämpliga fall, beslutet om verkställighet. Sofias appellationsdomstol (*Sofijski apelativen sad*) handlägger ärendet. Denna domstols beslut kan överklagas vid Bulgariens högsta domstol.

16 Vilket lands lag tillämpas i ett mål om äktenskapsskillnad mellan makar som inte har hemvist i [medlemsstat] eller har olika medborgarskap?

Vid annullering av äktenskap tillämpas lagen på den plats där äktenskapet ingicks.

De personliga förhållandena makarna emellan styrs av makarnas gemensamma nationella lag. Om makarna har olika nationalitet styrs förhållandena dem emellan av lagen i den stat där de har sin gemensamma hemvist. Om detta inte är tillämpligt, tillämpas lagen i den stat med vilken makarna tillsammans har närmast anknytning.

Fördelningen av egendom mellan makarna styrs av samma lag som tillämpas för de personliga förhållandena mellan makarna.

Om båda makar är utländska medborgare av samma nationalitet tillämpas lagen i den stat där de är medborgare då ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in. Om makarna har olika nationalitet gäller lagen i den stat där de har sin gemensamma hemvist när ansökan om äktenskapsskillnad lämnas in. Om makarna inte har någon gemensam hemvist tillämpas Bulgariens lagstiftning.

De nationella versionerna av sidan sköts av respektive kontaktpunkt. Översättningarna har gjorts av EU-kommissionen. Det är möjligt att översättningarna ännu inte tar hänsyn till eventuella ändringar som de nationella myndigheterna har gjort. Varken det europeiska rättsliga nätverket eller kommissionen påtar sig något som helst ansvar för information eller uppgifter som ingår eller åberopas i detta dokument. För de upphovsrättsliga regler som gäller för den medlemsstat som ansvarar för denna sida hänvisas till det rättsliga meddelandet.

Senaste uppdatering: 24/11/2015